

[Gert Petersen]

atomvåben fra hele NATO-området indbefattet Danmark. Af samme grund har vi fået at vide, at Danmark ikke kan gøres til en erklæret atomvåbenfri zone, for det ville stride mod NATO's atomstrategi.

I en periode diskuterede man anlæg af depoter med svære våben til brug for forstærkningerne, når de ankom. Så sent som den 30. oktober 1980 argumenterede udenrigsministeren for disse depoter med, at vi i en anspændt situation så kunne udskyde tidspunktet for at bede om forstærkninger.

Nu skrinlægger forsvarsministeren åbenbart denne diskussion. Jeg ved ikke, om man har opgivet at udskyde tidspunktet for tilkaldelse af forstærkninger i en spændt situation, eller om det bare var løs tale, udenrigsministeren førte. Eller udlægger man nu på ny et af de sædvanlige røgslør, for vi får jo at vide, at der kan blive tale om oplægning af ammunition, reservedele osv.? Det lyder beskedent, men det er altså underforstået til ca. 60.000-70.000 kampsoldater, så det bliver måske ikke så lidt endda.

Dernæst vil jeg beskæftige mig med, under hvilke vilkår de pågældende styrker kan føres her til landet. De kan nemlig blive stationeret her i landet i fredstid, hvis det skønnes nødvendigt. Det er fundamentalt nyt, og det camoufleres med nogle tågede sætninger i den tale, ministeren holdt her i dag. Han taler om iværksættelse af planen i krig eller en krigslignende situation. Det sidste begreb turde være en sproglig nydannelse. Det er vel næppe guerillakrig, ministeren tænker på. Hvad er det så?

Senere taler han om en konkret situation. Det ved jeg godt hvad er, men jeg ved ikke, hvilken konkret situation der tænkes på, så det kan i og for sig være hvad som helst, hvor regeringen vil eller kan forelægge spørgsmålet om modtagelse af styrkerne for folketinget i overensstemmelse med grundlovens § 19. Så kigger man efter, hvad der står i grundlovens § 19. Jeg håber, det drejer sig om dens første stykke, for andet stykke er det, der handler om, at Danmark ikke må bruge sine væbnede styrker mod andre lande bortset fra rene forsvarsformål, medmindre folketinget har givet sit samtykke. Jeg håber ikke, det er det stykke, det drejer sig om. Det drejer sig om § 19, stk. 1, og her fastslås, at kongen handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Efter denne rest af mo-

narkisk enevælde kommer de demokratiske indskrænkninger, bl.a. om, at kongen ikke uden folketingets samtykke kan indgå »nogen forpligtelse, til hvilken folketingets medvirken er nødvendig, eller som i øvrigt er af større betydning«.

Det er sådan dette snurrige forfatningsprog, hvor der er vendt op og ned på tingene, fordi vi er jo et indskrænket monarki, og det betyder, at monarken ikke har noget at sige, men at det er folketinget, der bestemmer, men det skal udtrykkes, som om det er monarken, der bestemmer, under forudsætning af folketingets godkendelse. Sagen er altså, at med tingets samtykke kan monarken ifølge grundloven gøre næsten hvad som helst i mellemfolkelige anliggender, og det er den paragraf, man nu henholder sig til for første gang – for første gang, hr. forsvarsminister – under hele denne diskussion. Ved at henholde sig til den ophæver man med ét slag alle sine hidtidige forbehold. Formuleringen indebærer, at regeringen, hvis det passer den, den dag i morgen kan forbeholde sig at foreslå forstærkningerne tilkaldt. Der er tale om en faktisk ændring af vores forstærkningspolitik, som man på denne måde prøver at smugle igennem, for hidtil har dansk forstærkningspolitik – og her er jeg ganske enig med venstres ordfører i, at det i og for sig er et vigtigt citat – senest formuleret 1973, været denne:

»I tilfælde af angreb på Danmark skal forsvaret umiddelbart kunne tage kampen op, således at allierede styrker kan føres frem og kampen fortsættes sammen med disse«. Det er formuleringen fra forsvarsforligsbetænkningen af 1973.

Allierede forstærkninger, forstærkninger udefra, kommer kun ind i billedet, hvis Danmark bliver udsat for et væbnet angreb udefra. Derfor vakte det nogen opmærksomhed, da forsvarskommandoen i oktober 1979 skrev, at det danske forsvar måtte indrettes på modtagelse af forstærkninger udefra allerede fra et tidligt stadium af en krise. Efter en del offentlig debat meddelte forsvarsministeren med tre års forsinkelse, at et NATO-ministermøde i maj 1977 havde vedtaget retningslinjer for en tilpasning af den hidtidige forstærkningspolitik, hvorefter der bl. a.:

». . . skabes mulighed for, at forstærkninger kan indsættes allerede i en spændingsperiode, hvis det skønnes ønskeligt«.